

OTÁZKY PRO STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

**Studijní obor: UČITELSTVÍ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ
PRO ZDRAVOTNICKÉ ŠKOLY**

Studijní program: N 7504 UČITELSTVÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

AKADEMICKÝ ROK 2016/2017

Psychologie a pedagogika s didaktikou psychologie a pedagogiky

1.

- Determinace lidské psychiky - vysvětlení pojmu determinace, psychologická determinace a kauzální atribuce, environmentální a nativistické pojetí determinace. Biologický, sociálně-kulturní a duchovní (V. E. Frankl) přístup k determinaci lidské psychiky. Bio-psycho-sociálně-duchovní přístup k člověku v psychologii. Příklady vývojových zákonitostí (např. zákon individuálního průběhu vývoje, vývojové retardace a vývojové nerovnoměrnosti).
- Pedagogická věda, její charakter, zvláštnosti a vývoj. Vztah k jiným vědám. Vztah teorie a praxe. Aktuální problémy pedagogické vědy v současnosti. Struktura pedagogiky, pedagogické disciplíny.
- *Definovat* pojem didaktika pedagogiky a psychologie jako hraniční vědní disciplínu (formulovat předpoklady pro její konstituování), *určit* didaktiku pedagogiky a psychologie v systému pedagogických věd. *Vysvětlit* vztah pedagogiky a psychologie k obecné didaktice, vztah oborové didaktiky a speciálních didaktik (předmětová didaktika, metodika). *Objasnit* strukturu, předmět zkoumání a využívanou metodologii didaktiky pedagogiky a psychologie. *Navrhnout* možnosti pedagogického výzkumu ve výuce pedagogiky a psychologie. *Shrnout* všeobecné didaktické poznámky k vyučování pedagogiky a psychologie. *Posoudit* postavení pedagogiky a psychologie v obsahu středoškolského a vyššího odborného vzdělávání.

2.

- Předmět vývojové psychologie, vývojová změna a vývojová periodizace. Příklady periodizací psychického vývoje. Psychologická charakteristika raných období vývoje jedince a jejich charakteristika (období prenatální, perinatální, novorozenec, nedonošené dítě, kojeneček).
- Výchova jako předmět pedagogiky. Výchova – pojem, definice. Pojetí výchovy. Výchova v životě člověka, její možnosti a hranice. Rysy výchovy, funkce výchovy. Způsob výchovy a výchovný styl.
- Hospitace ve vyučovací hodině pedagogiky a psychologie. Záměry hospitačních činností. Fáze, charakteristika a výstup hospitačních činností. Hospitační archy.

3.

- Vývojové období batolete, základní charakteristika fyzického a psychického vývoje – vývoj motoriky a charakteristika kognitivních, emotivních a volních procesů v osobnosti batolete. Základní psychické potřeby dítěte, rodina, funkce rodiny a její vliv na osobnost dítěte.
- Analýza výchovného procesu. Činitelé výchovného procesu. Vnitřní a vnější podmínky výchovy. Cíle výchovy. Etapy výchovného procesu. Principy výchovy. Formy, metody a prostředky výchovy.

- *Popsat* profilaci výuky psychologie a pedagogiky na SŠ a VOŠ. *Specifikovat* profil absolventů SŠ a VOŠ s vyučovacím předmětem psychologie a pedagogika. Rámcové vzdělávací programy (RVP pro střední odborné vzdělávání: *popsat* jeho funkci a praktické využití jako základního kurikulárního dokumentu v současném výchovně vzdělávacím systému), školní vzdělávací program (ŠVP). *Objasnit* koncepci současné střední odborné školy. Školní učební plán v ŠVP. Učební osnovy předmětu psychologie a pedagogika v ŠVP. *Vysvětlit* tvorbu časově tématického plánu a posoudit úskalí jeho tvorby. *Vyjmenovat* používané učebnice psychologie a pedagogiky a *vysvětlit* jejich funkci ve vzdělávacím procesu, posoudit současnou literaturu pro učitele a žáky předmětu psychologie a pedagogika.
- 4.
- Osobnost učitele a žáka. Psychologické aspekty vzájemné interakce učitele a žáka. Zátěžové situace ve škole a možnosti jejich zvládnutí. Psychologické aspekty známkování a zkoušení.
  - Problematika základních a dalších aktuálních složek výchovy, jejich vzájemný vztah a poměr v české výchovně vzdělávací praxi. Principy a metody pro jejich rozvoj ve škole i mimo školu.
  - Sebereflexe a sebezdokonalování v pedagogické činnosti učitele. Rozhodování v pedagogické praxi učitele a jeho problémy. Učitelovo pojetí výuky v předmětu psychologie a pedagogika. Autorita učitele. Kreativita v práci učitele.
- 5.
- Psychologická charakteristika osobnosti, prožívání a chování, duševní děje v osobnosti (psychické stavy a psychické procesy), příklady pojetí osobnosti v psychologii, základní přístupy a teorie osobnosti.
  - Sebevýchova a její vývojové úrovně. Význam, cíle a prostředky sebevýchovy. Možnosti podněcování sebevýchovných snah studentů pedagogem.
  - Didaktická transformace ve výuce předmětu psychologie a pedagogika. Způsoby snižování obtížnosti učiva v předmětu psychologie a pedagogika. Didakticky transformujte Vámi vybrané téma z učiva psychologie nebo pedagogiky a demonstруйте na konkrétních ukázkách z tohoto tématu možné způsoby snižování obtížnosti učiva.
- 6.
- Vývojové období předškolního věku, základní charakteristika motorického a psychického vývoje (kognitivní procesy, emocionální a sociální vývoj), význam dětské hry a dětské kresby. Problematika školní zralosti a vstup do školy jako významná změna v životě dítěte i jeho rodiny.
  - Koncepce rozvoje osobnosti – řešení otázek vychovatelnosti. Osobnost jako biologická, psychologická a sociální bytost. Pedagogický utopismus, optimismus, pesimismus a realismus.
  - Mezipředmětové vztahy a vytváření systému vědomostí. Funkce mezipředmětových vztahů. Vysvětlete pojem interdisciplinarismus. Vyjmenujte způsoby práce při navazování mezipředmětových vztahů. Mezipředmětové vztahy v rámci vzdělávacích oblastí RVP, průřezová témata RVP a možnosti jejich realizace, přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka, obsahová integrace předmětů do vzdělávacích oblastí. Klíčové kompetence žáků v ŠVP.
- 7.
- Charakteristika vývojových období dospívání - prepuberta, puberta. Charakteristika psychických procesů, sociální a citový vývoj, fyzické změny. Zásady přístupu k dospívajícím jedincům.
  - Cíle výchovy, jejich filozofická a kulturně sociální problematika, determinace cílů.

Problematika strukturace, hierarchizace a realizace cílů. Práce učitele s výchovnými cíli v pedagogických procesech na středních a vyšších odborných školách.

- Příprava učitele na vyučování předmětu psychologie a pedagogika. Tradiční a konstruktivistický přístup k vyučování (dichotomie modelů vyučování z hlediska přístupů k učení žáka). Předložte Vámi připravenou vyučovací hodinu psychologie nebo pedagogiky, která bude dokumentovat Vámi zvolený přístup. Odůvodněte a obhájte zvolený postup. Vyjmenujte vlastnosti učitele psychologie a pedagogiky, vytyčte problémy spojené s realizací výuky psychologie a pedagogiky.

8.

- Psychologie učení. Vymezení pojmu učení, druhy učení a jejich význam ve škole a v životě. Transfer a interference. Vztah kognitivních funkcí a učení. Emocionální inteligence, význam emocionální inteligence a možnosti jejího rozvoje .
- Prostředí a výchova – typologie prostředí, prostředí z hlediska stimulace a inhibice, pedagogické přístupy k sociálnímu prostředí – prevence, kompenzace, organizace. Vztah rodinné a institucionální výchovy. Rodinná výchova, typologie rodiny a typy rodinné výchovy.
- Psychodidaktické teorie a jejich charakteristika, význam pro vyučovací proces (J. Piaget, L. Vygotskij, J. Bruner). Kooperativní vyučování jako alternativa tradičního vyučování. Požadavky kladené na kooperativní vyučování. Uveďte výhody kooperativního vyučování ve vztahu k výuce psychologie a pedagogiky. Cvičení v hodinách psychologie. Psychologické hry a jejich využití. Demontrace jednoduchých psychologických pokusů. Metody simulační a situační metoda.

9.

- Temperament a charakter. Příklady osobnostních typologií, jejich charakteristika a projevy. Problematika závislosti - druhy, příčiny a projevy, prevence, léčba.
- Škola jako instituce. Funkce školy jako sociální instituce. Charakteristika současné školy – otevřenost, prostupnost, integrace, individualizace aj. Klima školy, ekologické a sociální prostředí školy, kultura školy. Školská soustava, vzdělávací systém.
- Učební úloha, vymezení pojmu, taxonomie učebních úloh. Tvorba učebních úloh vzhledem k cílům vyučovacího předmětu psychologie a pedagogika. Taxace souboru učebních úloh. Posuzování a projektování souboru učebních úloh. Příklady nevhodných formulací učebních úloh. Význam učebních úloh v předmětu psychologie a pedagogika.

10.

- Úspěšný a neúspěšný žák. Příčiny neprospěchu žáka, kauzální atribuce a atribuční tendence, Weiner – atribuční model výkonové motivace, aspirační úroveň. Motivace neúspěšných žáků. Syndrom ADHD – příčiny vzniku, nejčastější projevy, přístup k dítěti s ADHD.
- Sociální a pedagogická komunikace. Vymezení a obsah pedagogické komunikace. Význam otázek v komunikaci mezi učitelem a žákem. Kladení otázek učitelem. Vytváření komunikačních pravidel.
- Komplexní diagnostika žáka. Charakterizujte možnosti a způsoby hodnocení (evaluace) žáků. Porovnejte různé druhy a typy hodnocení a s ním spojené klasifikace. Vysvětlete, jak budete prakticky uplatňovat zásady klasifikace v předmětu psychologie a pedagogiky. Charakterizujte motivační funkci hodnocení.

11.

- Problematika inteligence a pojetí inteligence v psychologii, přehled poruch intelektového vývoje, indikace a zařízení pro intelektově defektní žáky. Vymezení pojmu tvořivost a vztah tvořivosti k inteligenci. Identifikace tvořivých jedinců a aspekty ovlivňující tvořivost učitele.
- Dětská práva. Úmluva o právech dítěte. Syndrom CAN. Projevy sociálně-patologického chování žáků a jejich příklady. Žák v současné škole, neúspěšný a nadaný žák.
- Organizační formy výuky předmětu psychologie a pedagogika. Které vyučovací formy využíváme nejčastěji ve vyučování psychologie a pedagogiky? Jednotlivé formy charakterizujte z pohledu učitele a žáka. Typologie vyučovacích hodin. Učovací hodina základního typu (fáze a jejich časové rozvržení). Časová a věcná koordinace výuky. Problematika expozice učiva. Fixace a aplikace učiva, kontrola jeho osvojení.

12.

- Přehled psychologických metod a zásady jejich využití (experiment –druhy, příklady experimentů, závislá a nezávislá proměnná v experimentu, pozorování, explorační metody, testy). Etické problémy v psychologickém výzkumu, příklady neetických výzkumů v psychologii.
- Osobnost učitele, její typologie a požadavky na osobnost učitele. Profesní kompetence učitele, jejich struktura. Modifikace funkcí učitele (třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, vedoucí metodického orgánu, uvádějící učitel, asistent pedagoga). Pracovní zátěž a zdraví učitele. Vývoj profesní dráhy učitele.
- Výukové metody ve výuce psychologie a pedagogiky. Kritéria klasifikace metod a jejich uplatnění ve výuce psychologie. Slovní, názorné a aktivizační metody výuky a jejich zaměření k aktivní, samostatné a tvořivé práci žáků. Metody pro fixaci a opakování učiva: předložte Vámi připravenou vyučovací hodinu psychologie nebo pedagogiky, která bude obsahovat systém úkolů k procvičení a upevnění učiva. Představte základní didaktické principy činnostního učení.

13.

- Vývojové etapy dospělosti a stáří, periodizace, jejich psychologická charakteristika. Problematika hodnot a prožívání smyslu života, V.E. Frankl.
- Řízení výchovy a vzdělávání v ČR. Školská a vzdělávací politika. Právní normy – školská legislativa. Školská správa v ČR (zákon č. 561/2004 Sb., zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. a související předpisy).
- Didaktická analýza – struktura učiva v předmětu psychologie a pedagogika, vymezení vzdělávacích cílů (kognitivních, psychomotorických a afektivních). Didaktická analýza zvoleného tématu v předmětu psychologie nebo pedagogika (popis jednotlivých kroků při didaktické analýze učiva). Plánování motivačního rámce vyučovací hodiny psychologie nebo pedagogiky. Myšlenkové mapování a jeho vztah k didaktické analýze učiva.

14.

- Duševní hygiena a zásady duševní hygieny. Zvládání zátěžových situací a stresu, psychosociální stres.
- Výzkum pedagogických jevů, specifika pedagogického výzkumu, jeho druhy a vlastnosti. Strategie výzkumu. Výzkumné metody (klasifikace a výběr metod, pozorování, rozhovor, dotazník, testy, pedagogický experiment, projektivní metody a techniky, metody zkoumání sociálních vztahů).

- Projektová výuka a její význam ve výchovně-vzdělávacím procesu. Vysvětlíte postup práce při tvorbě projektu vycházejícího z tématu psychologie nebo pedagogiky. Charakterizujte projekt jako pedagogickou kategorii. Na ukázce demonstřujete fáze projektu. Porovnejte projektovou výuku s tradiční výukou ve škole.

15.

- Týrané a zneužívané dítě v rodině. Psychická deprivace, druhy, diagnostika a projevy, možnosti řešení psychické deprivace (náhradní rodinná péče).
- Alternativní školy. Reformní hnutí – jeho kořeny a znaky. Funkce a charakteristika alternativních škol (Waldorfská škola, Montessoriovská škola, Jenské školy, Daltonský plán, Winnetská soustava). Moderní alternativní přístupy ke vzdělávání (Zdravá škola, Začít spolu, Domácí vzdělávání, Čtením a psáním ke kritickému myšlení).
- Evaluace učebnic psychologie a pedagogiky pro školy s vyučovacím předmětem psychologie a pedagogika. Hlediska hodnocení a výběru učebnic. Strukturní komponenty učebnic. Učební text a formy jeho prezentace.

16.

- Pojetí osobnosti jako systému - sebesystém osobnosti (sebepojetí, sebeobraz, sebehodnocení a sebevědomí) a jeho utváření. Emocionální aspekty učení. Neurotické dítě – nejčastější zdroje neurotizace dětí, prožívání a chování neurotického dítěte, typy neuróz u dětí.
- Komparativní pedagogika – funkce, význam, metody. Srovnatelnost pedagogických jevů. Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání ISCED-97. Komparace školských soustav v ČR se školskými soustavami v zemích EU.
- Skupinové vyučování. Význam skupinové práce – výhody a nevýhody. Podmínky úspěšného průběhu skupinového vyučování. Účinnost skupinového vyučování. Etapy činnosti ve skupině. Role žáků ve skupině. Metody skupinového vyučování. Formy skupinové práce.

17.

- Rodina a její funkce. Rodina a dítě s mentálním postižením – primární a sekundární defekty rozumových schopností, typy mentálního postižení (vzdělavatelnost a vychovatelnost). Psychické procesy u dětí s mentálními postiženími.
- Pedagogický odkaz J. A. Komenského – analýza jeho pedagogického myšlení, přínos pedagogické vědě. Zásady výchovy a zásady vzdělávání v podmínkách celoživotního učení. Soustava zásad. Pedagogická a psychologická analýza zásad, jejich interpretace a aplikace při výchově.
- Vzdělávací strategie, programy a koncepce ŠVP, využití v ŠVP předmětu psychologie. Činnostní vyučování. Pedagogický konstruktivismus. Kooperativní vyučování. Individualizace a humanizace vyučování. Zážitková pedagogika. Inkluzivní vzdělávání. Čtením a psáním ke kritickému myšlení. Integrovaná tematická výuka. Otevřené vyučování. Globální výchova. Začít spolu. Zdravá škola. Komunitní škola. Živá škola. Tvořivá škola.

18.

- Vývojové období adolescence, charakteristické znaky psychiky, vytváření pocitu identity, sociální vývoj v adolescenci. Komunikace adolescentů a ohrožení adolescentů sociálně patologickými jevy. Dospívající s tělesným postižením, důsledky sociální deprivace, rozvoj identity u adolescentů s tělesným postižením.
- Problematika volného času dětí, mládeže a dospělých v minulosti a v současnosti (organizace a instituce, občanská sdružení). Struktura volnočasových aktivit

u středoškolské mládeže, její odraz v profesní a životní přípravě. Základní principy výchovy ve volném čase. Pedagogické ovlivňování volného času.

- Didaktické testy. Uveďte typy didaktických testů, jejich vlastnosti, možnosti a limity využití ve vyučování psychologie a pedagogiky. Na ukázce Vámi připraveného didaktického testu z vybraného tématu psychologie nebo pedagogiky demonstřujte zásady tvorby didaktických testů.

19.

- Problematika psychického vývoje dětí se smyslovým postižením. Psychický vývoj, zvláštnosti psychických procesů, sensorická deprivace.
- Názory na výchovu v dílech významných světových myslitelů 17.-19. století (např. J. Locke, J. J. Rousseau, J. H. Pestalozzi, F. Herbart, A. Diesterweg, L. N. Tolstoj). Vybraní představitelé českého pedagogického myšlení (G. A. Lindner, O. Kádner, V. Příhoda, O. Chlup).
- Proces fixace znalostí. Styly učení žáků a možnosti jeho změny. Teorie učení a formulace základních didaktických zásad vedoucích k efektivnosti výuky. Analyzujte jednotlivé didaktické zásady a jejich aplikaci ve vyučování psychologie a pedagogiky.

20.

- Možnosti a zásady pedagogicko - psychologické diagnostiky. Přehled poruch chování a adaptabilita jedince. Diagnostika poruch chování učitelem, spolupráce s rodinou.
- Pedagogická diagnostika v práci učitele a vychovatele. Pozorování, problém subjektivity hodnocení při pozorování a možnosti jejího potlačení. Sebereflexe a sebehodnocení. Metody didaktické diagnostiky. Klasické ústní a písemné zkoušení v práci učitele.
- Pozorování a analýza vyučovacího procesu. Teoretické a empirické metody hodnocení výchovně-vzdělávacího procesu. Kritéria pro pozorování vyučovací hodiny, záznam o průběhu vyučovací hodiny, analýza vyučovací hodiny. Sebereflexe a sebehodnocení učitele. Příklady hodnocení vyučovacího procesu a jeho podmínek.

30. 9. 2016

Doporučená literatura:

- ČÁP, J., MAREŠ, J.: *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7267-273-7.
- ČÍŽKOVÁ, J. a kol.: *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: UP, 1999, 2001, 2010. ISBN: 978-80-244-2433-0.
- DAŘÍLEK, P.: *Výbuchy vzteku*. In: *Rozvoj výuky psychologie a vysokoškolského psychologického poradenství*. Olomouc: HANEX, 1997, str. 104 -110. ISBN 80-85783-14-2.
- DAŘÍLEK, P. Možnosti zvládnání agresivního chování u dětí. In: *Tradice a perspektivy výchovy a vzdělávání*. Česko-slovenské pedagogické studie 1. Olomouc: Nakladatelství Olomouc 2005, str. 114 – 123. ISBN 80-7182-196-9.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
- FONTANA, D.: *Psychologie ve školní praxi*. Praha: Portál, 2010, 384s. ISBN 978-80-7367-725-1.
- FENSTERMACHER, G. D., SOLTIS, J. F. *Vyučovací styly učitelů*. Praha: Portál, 2008, 128 s. ISBN 978-80-7367-471-7
- GELDARD, K., GELDARD, D.: *Dětská psychoterapie a poradenství*. Praha: Portál, 2008.
- GRECMANOVÁ, H. *Klima školy*. Olomouc: Hanex, 2008, ISBN 978-80-7408.
- GRECMANOVÁ, H., URBANOVSKÁ, E. *Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠUP*. Olomouc: Hanex, 2007. ISBN 978-8085783-73-5.
- GRECMANOVÁ, H., HOLOUŠOVÁ, D., URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika I, II*. Olomouc: Hanex, 1998.
- GROMNICA, R. *kapitoly z pedagogiky pro střední školy*. Montanex, 2009, 157 s. ISBN 978-80-7225-326-5
- ROZSYPALOVÁ, M., ČECHOVÁ, V., MELLANOVÁ, A. *Psychologie a pedagogika pro SZŠ I*. Informatorium. ISBN 8073330148
- ROZSYPALOVÁ, M., ČECHOVÁ, V., MELLANOVÁ, A. *Psychologie a pedagogika pro SZŠ II*. Informatorium. ISBN 80733300288
- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- HEWSTONE, M., STROEBE, W. *Sociální psychologie*. Praha: Portál 2006, 769 s. ISBN 80-7367-092-5.
- HRABAL, V. *Pedagogickopsychologická diagnostika žáka*. Praha: SPN, 1989, 2002.
- KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. Praha: Portál, 1997, 127 s. ISBN 80-7178-123-1.
- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002.
- KANTOROVÁ, J. a KOL. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky*. Olomouc: Hanex 2008. ISBN 978-80-7409-024-0.
- KANTOROVÁ, J. a KOL. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II* Olomouc: Hanex 2010. ISBN 978-80-7409-030-1.
- KLAPILOVÁ, S., KLAPAL, V. NEUMEISTER, P. *Vybrané kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Votobia, 2003.
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001, 255 s. ISBN 80-7178-513-X.
- KOLÁŘ, Z., ŠIKULOVÁ, R. *Hodnocení žáků*. Praha: Grada Publishing, 2009, 200s. ISBN 978-80-247-2834-6
- KOSÍKOVÁ, V. *Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty*. Praha, Grada 2011.
- KUSÁK, P., DAŘÍLEK, P.: *Pedagogická psychologie A, B*. Olomouc: UP, 2003. ISBN: 80-244-0294-7.
- MAŇÁK, J., JANÍK, T., ŠVEC, V. *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-175-1.

MATĚJČEK, Z.: *Psychická deprivace v dětství*. Praha: Avicenum, 1974.

OBST, O. *Didaktika sekundárního vzdělávání*. Olomouc: UP, 2006, 195 s. ISBN 80-244-1360-4

PETROVÁ, A., PLEVOVÁ, I.: *Kapitoly z obecné psychologie I*. Olomouc: Vydavatelství UP, 2004. ISBN: 80-7178-205-X.

PLEVOVÁ, I. *Kapitoly z obecné psychologie II*. Olomouc: Vydavatelství UP, 2005. ISBN: 80-244-1413-9.

PLHÁKOVÁ, A.: *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Avicenum, 2006. ISBN: 80-200-1387-3.

PODLAHOVÁ A KOL. *Učitel sekundární školy 1*. Olomouc: VUP 2007. ISBN 978-80-244-1828-5.

PODLAHOVÁ A KOL. *Učitel sekundární školy 2*. Olomouc: VUP 2007. ISBN 978-80-244-1829-2.

PRÁŠILOVÁ, M. *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky*. Olomouc : Vydavatelství UP, 2006.

PRÁŠILOVÁ, M. *Tvorba vzdělávacího programu*. Praha : TRITON, 2006.

PRÁŠILOVÁ, M. *Řízení základní školy v letech 1990–2007*. Olomouc : UP, 2008.

PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha : Portál, 2000.

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 3. přepracované a aktualizované vydání. Praha : Portál, 2005.

PRŮCHA, J. (ed.) *Pedagogická encyklopedie*. Praha : Portál, s. r. o., 2009.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Nové rozšířené a aktualizované vydání. Praha : Portál, s. r. o., 2009.

ROZSYPALOVÁ, M. *Ukázky z literárních děl k doplnění výuky psychologie na SZŠ*. Praha, Institut pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů v Praze 1979.

ROZSYPALOVÁ, M. *Metodické postupy ve vyučování psychologie na SZŠ*. Brno, Institut pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků 1987.

RYS, S. *Příprava učitele na vyučování*. Praha: SPN, 1979.

SILBERMAN, M. *101 metod pro aktivní výcvik a vyučování*. Praha: Portál, 1997

SOKOLOVÁ, L. *Didaktika psychologie*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010.

ŠÍL, P., KAROLOVÁ, J. *Já člověk: alternativní výuka psychologie pro střední školy*. Olomouc: Nakl. Olomouc, 2004

ŠKODA, J., DOULÍK, P. *Psychodidaktika. Metody efektivního a smysluplného učení a vyučování*. Praha: Grada Publishing, 2011

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. 2. Rozšířené a aktualizované vydání. Praha : Grada, 2007.

ŘÍČAN, P. *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-049-9.

ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D.: *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 2006, 603. ISBN: 80-247-1049-8.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8.

VÁGNEROVÁ, M.: *Úvod do psychologie*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN: 80-246-0015-3.

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie. Dětství a dospívání*. Praha: Portál, 2005. ISBN: 978-80-246-0956-0.

VÁGNEROVÁ, M.: *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004.

VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. aj. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada, 2007.

VAŠTATKOVÁ, J. *Úvod do autoevaluace školy*. Olomouc : UP, 2007.

VAŠTATKOVÁ, J. Kvalita a efektivita v souvislosti se školou. In JANÍKOVÁ, M. aj. *Základy školní pedagogiky*. Brno : Paido, 2009, s. 36–39.

VAŠTATKOVÁ, J. *Autoevaluace a benchmarking ve škole*. Olomouc : Hanex, 2010.

ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice*. Praha: Grada, 2012, ISBN 978-80-247-4100-0.